

■ CANVAS

DE KETTER EN DE KERKVIORST

**moraalfilosoof Etienne Vermeersch
in gesprek met
aartsbisschop André-Joseph Léonard**

zondag 21 en 28 december op Canvas

DE KETTER EN DE KERKVORST

Etienne Vermeersch ontmoet André-Joseph Léonard

Een tweeluik met Joël De Ceulaer - zondag 21 en 28 december

In de zomer van dit jaar brachten moraalfilosoof Etienne Vermeersch en aartsbisschop André-Joseph Léonard drie volle dagen in elkaars gezelschap door. Ze wandelden samen, lachten samen, aten en dronken samen, luisterden samen naar hun favoriete muziek, zongen samen en praatten urenlang met elkaar over de grote vragen van het leven en de uitdagingen van deze tijd. Soms botste dat heftig, soms waren ze het roerend met elkaar eens. Van deze historische ontmoeting maakten journalist Joël De Ceulaer en regisseur Dieter Dedecker voor Canvas een heel bijzondere, tweedelige documentaire: ***De ketter en de kerkvorst***, op zondag 21 en 28 december om 20.15 u op Canvas.

Ze zijn in vele opzichten elkaars tegenpolen. Moraalfilosoof Etienne Vermeersch (1934) is emeritus hoogleraar aan de Universiteit Gent en met voorsprong de bekendste en invloedrijkste atheïst van Vlaanderen. Aartsbisschop André-Joseph Léonard (1940) is de priemaat van de katholieke Kerk in België. Tegelijk zijn ze ook generatiegenoten en hebben ze meer met elkaar gemeen dan we denken. Dat blijkt in *De ketter en de kerkvorst*.

Interviewer is Knack-journalist Joël De Ceulaer, die vroeger geregeld meewerkte aan Canvas-programma's, onder meer als interviewer voor *Spraakmakers* en *Grote Vragen*. Hij studeerde Germaanse filologie en wijsbegeerte aan de KU Leuven, en publiceerde *Denken als ambacht. De levenswijsheid van tien Vlaamse filosofen* (2012) en *Gooi God niet weg. Over geloof, ongeloof en bijgeloof* (2014).

De Ceulaer praat met Vermeersch en Léonard afzonderlijk en samen. De opnames vonden grotendeels plaats in het aartsbisschoppelijk paleis in Mechelen.

De ketter en de kerkvorst - Deel 1

zondag 21 december om 20.15 u.

In de eerste aflevering praten moraalfilosoof Etienne Vermeersch en aartsbisschop André-Joseph Léonard onder meer over hun jeugd, hun godsbeeld en hun visie op (homo)seksualiteit en op lijden.

Etienne Vermeersch en André-Joseph Léonard waren allebei jongens van een jaar of zes toen ze gegrepen werden door een fascinatie voor God. Ze blikken terug op die jeugd en hun prille liefde voor Jezus. Ze praten over het eindeloze lijden in de wereld, discussiëren grondig over de kerkelijke visie op homoseksualiteit en vertellen openhartig over de plaats van liefde in hun leven.

Léonard praat hier voor het eerst over leven in celibaat: *“Je moet gemotiveerd zijn. Als je je celibaat op een gelukkige manier wilt beleven, op een vreugdevolle en evenwichtige manier, dan moet je het doen uit liefde. Je hebt gevoelens, maar je moet die leren bedwingen uit liefde voor de Heer. Als die liefde er niet is, dan zal het mislukken. Ik moet dus, net zoals iedereen, moeite doen om de dingen hun plaats te geven. Ik probeer ook mentaal correct te blijven. Maar het is normaal om je soms tot iemand aangetrokken te voelen. Dat is op zich geen moreel probleem. Maar als ik gedurende enkele seconden een verkeerde blik heb gehad, moet ik mij herpakken en die zwakte erkennen.”*

Over de betekenis van het lijden en de rol van God daarin verschillen ze vanzelfsprekend fundamenteel van mening. **Vermeersch**: *“Maar dan is mijn vraag: op deze aarde is er onnoemelijk veel lijden, ik kom daar altijd op terug, zo veel onschuldige kinderen, hongersnood enzovoort, mijn vraag is, was dat wel nodig? God kon toch zeggen: ik schep een wereld, mensen gedragen zich daar een beetje en gaan daarna naar de hemel. Maar die onschuldige kinderen, die hadden toch even goed gelukkig kunnen zijn zonder dat lijden? Waarom moet dat geluk later, in de hemel, voorafgegaan worden door zinloos lijden?”*

Léonard: *“Ik stel mij niet in de plaats van God, maar ik denk dat God geen enkele sympathie heeft voor alles wat de mens doet lijden. Als men mij vraagt waar God is als mensen onnoemelijk lijden, bijvoorbeeld als een kind ligt te sterven onder de brokstukken van een aardbeving, dan zeg ik: God is daar, bij dat kind.”*

De ketter en de kerkvorst - Deel 2

zondag 28 december om 20.15 u.

In de tweede aflevering praten moraalfilosoof Etienne Vermeersch en aartsbisschop André-Joseph Léonard onder meer over abortus, overbevolking, de plaats van religie in onze samenleving, over de islam en de redenen waarom ze atheïsme allebei soms een zwakgebod vinden.

Hoewel ze over een aantal onderwerpen fundamenteel van mening verschillen, is de wederzijdse appreciatie groot. Net zoals Vermeersch toont **Léonard** zich erg kritisch ten aanzien van de islam: *“Ik vind dat er in de islam een soort van regressie zit naar bepaalde aspecten van het Oude Testament. Het is een religie die zeer letterlijk is, met vastliggende praktijken. Ik denk dat er een verlies is van een echte barmhartige God, een God van liefde.”*

Over het toenemende atheïsme zijn beide heren het ook verrassend eens. **Vermeersch**: *“De meeste mensen in West-Europa en de Verenigde Staten worden niet ongelovig om intellectuele redenen, maar onder invloed van de consumptiemaatschappij. Vroeger hadden de mensen het idee dat dit leven op aarde maar triestig was, maar dat in het hiernamaals alles beter zou worden. Door de consumptiemaatschappij hebben mensen zo veel van alles op deze wereld dat zij misschien zeggen: “Die hemel, allemaal goed en wel, maar ik heb liever één vogel in de hand dan tien in de lucht.””*

Léonard: *“Ik sluit mij daar helemaal bij aan. Ik heb veel respect voor het intellectuele atheïsme, omdat er argumenten zijn om te geloven, maar ook om dat niet te doen. Maar in onze contreien overheerst inderdaad een soort praktisch atheïsme, dat gelinkt is aan de consumptiemaatschappij. Al heeft ook dat, zoals alles, een positieve kant: het feit dat wij leven in een neoketterse samenleving, die heel gesecculariseerd is en heel atheïstisch, geeft mensen de mogelijkheid om op een doordachte manier in God te geloven. Vroeger was geloven in God gewoon doen wat iedereen doet. Vandaag de dag moet je een non-conformist zijn om in God te geloven.”*

Tijdens het afscheidsdiner slaan de twee heren aan het zingen.

Een bijzonder en indringend portret van twee generatiegenoten die het verrassend goed met elkaar kunnen vinden.

De ketter en de kerkvorst is een programma van Midlife Cowboy voor Canvas

MEER INFORMATIE

Tine Plasmans, perscoördinator Canvas - tel. 02 741 38 85 - tine.plasmans@vrt.be

INTERVIEWS

interviews@vrt.be

PERSPORTAAL

Hogeresolutiefoto's zijn beschikbaar op het Persportaal van VRT Communicatie: <http://pers.vrt.be>
Geert Van Hoeymissen - Fotoredacteur Canvas - 02 741 35 59 - geert.vanhoeymissen@vrt.be

CANVAS PRESS ROOM

Meer persteksten, foto's en video's over de Canvas-programma's : communicatie.canvas.be